

ENGELBERT – NEDERLANDS HERVORMDE KERK

Het is een eenvoudige, langgerekte zaalkerk op een ruim kerkhof, waarvan een aantal onderdelen de ouderdom van de kerk prijsgeven. Het kromme schip is er een voorbeeld van en ook de west(voor)gevel is een interessante. Hier is de gevellijn van een eerdere fase waargenomen, sterker nog, op grond van het steenformaat en de tienlagenmaat van het metselwerk in de voorgevel is geconcludeerd dat zich hier het oudste gedeelte van de kerk bevindt. Dan hebben we het over de 13^e of 14^e eeuw. Rond 1900 heeft de westgevel haar huidige uiterlijk verkregen.

Het koor komt waarschijnlijk uit de 16e eeuw en het schip uit de 18e. De sinds 1904 wit gepleisterde kerk heeft een lang zadeldak en wordt bekroond met een ietwat wijkende dakruiter. In de dakruiter hangt een in 1949 door Van Bergen uit Heiligerlee gegoten klok, deze vervangt in ieder geval een gebarsten luidklok uit 1630, maar ook is er sprake van een klok die in 1904 bij de restauratie van de toren geleverd is. Mogelijk is die in de Tweede Wereldoorlog gevorderd? Het koor is driezijdig gesloten en versterkt met vier steunberen. De twee lancetvensters in het koor zijn smaller dan de spitsboogramen in noord- en zuidmuur die bij een verbouwing in 1779 zijn aangebracht.

In het interieur doet niet veel meer denken aan oude tijden. In 1904 kreeg het een vlak plafond met decoratief gerangschikte latten. In de jaren '70 van de vorige eeuw verdween het originele bankenplan en werd voor de vloer een eigentijdse 'bouwmarktoplossing' van gewassen grindtegels bedacht. Een sacramentsnis moest plaats maken voor een wandbetimmering van gipsplaat.

Gelukkig heeft bouwhistoricus W.J. Berghuis (verbonden aan de Rijksdienst voor de Monumentenzorg) de brokstukken weten te bemachtigen en bewaard. Bij de laatste restauratie van 2005 werd de eerder gesloopte sacramentsnis weer in de oostmuur aangebracht en voorzien van de gotische bekroning. Bij dezelfde restauratie werden in de zuidelijke koorwand de restanten van een piscina aangetroffen. Ook kwam er een houten vloer en is het plafond met geometrische motieven in een grijs tint geverfd. De muren werden wit. De gerestaureerde rococo-preekstoel van de hand van Abraham Bekenkamp is afkomstig uit de kerk van Heveskes.

De kerk wordt nu gebruikt door oudkatholieken, een gemeenschap die zich afscheidde van Rome in 1723 en na 1870. Een kerk met een eigen geschiedenis die teruggaat tot de komst van het christendom in ons land ten tijde van Willibrord. Zij heeft de ontwikkeling binnen de rooms-katholieke kerk met een groeiend pauselijk gezag afgewezen, maar heeft ook de beslissingen van de Reformatie niet gevolgd. Zij hebben door een voortgaande bezinning steeds duidelijker willen teruggrijpen op het geloofsgoed en de geloofspraktijk van de ongedeelde kerk van de eerste tien eeuwen. Vandaar de naam 'Oudkatholiek'; 'oud' betekent hier: trouw aan de oorsprong. De liturgie die zij hanteren staat veel dichter bij de oorspronkelijke katholieke eucharistie dan bij de protestantse eredienst.

Het vrij recente orgel is in 1938 gebouwd door Hendrick Wicher Flentrop, deels met pijpwerk uit 1855 van Flaes & Brünjes. Dezelfde Flentrop restaureerde het orgel in 1991 en in 2012.